

heden gekregen die, al strekten zij zich voorlopig niet rechtstreeks tot bezet Nederland uit, aan de standpunten die de *Reichsführer-SS* in de toekomst zou innemen, mede door zijn samenwerking met Bormann extra gewicht zouden geven. Wat, als Himmler er op zou gaan aandringen, door middel van de inlijving van Nederland bij Duitsland een begin te maken met de verwezenlijking van het *Grossgermanische Reich*? Na zijn gesprekken met Hitler op 3 oktober had Seyss-Inquart reden om aan te nemen dat Hitler zo ver niet zou willen gaan. Kon hij daar dan niet gebruik van maken om zich tegen Himmler een sterkere positie te verschaffen? Hij had met Hitler de vraag besproken of het zin had, Mussert een regering te laten vormen. Antwoord: nog niet. Als hij Hitler dan thans eens de vraag voorlegde of deze er voor voelde, Nederland formeel bij Duitsland in te lijven? Hetzelfde antwoord viel te verwachten – maar als de *Führer* herhalen zou, *‘dass die bisherige vom Reichskommissar betriebene Politik weiter zu befolgen sei’*, kon dan niet aan Mussert een kleine concessie gedaan worden door hem, altijd onder Seyss-Inquarts supervisie, een beperkte medezeggenschap te geven? Zulk een troostprijs leek wenselijk.

Op 13 november liet Seyss-Inquart Rauter bij zich komen. Bij deze wekte hij (zonder dat Rauter het doorzag) de indruk alsof hij zijn koers volledig gewijzigd had. Hij gaf Rauter, zo schreef deze aan Himmler, *‘seinen Entschluss bekannt, Mussert fallen zu lassen’*; Rauter ontwikkelde vervolgens het plan, in Nederland *‘germanische Reichsgaue zu gründen, mit Niederländern als Gauleiter und deutschen Hoheitsträgern als Stellvertreter’* plus nog een *‘deutscher Hoheitsträger’* boven de *Gauleiter* – dat kon dan niet Schmidt worden, *‘man kann die Niederländer nicht immer betrügen’*, schreef Rauter, en, zo berichtte hij de *Reichsführer-SS* *‘in aller Eile’*: *‘Der Reichskommissar ist . . . ziemlich hilflos, ist aber bereit, wie er mir erklärte, diese Linie zu verfolgen.’*¹

Seyss-Inquart was allerminst ‘hulpeloos’ – hij was alleen slimmer dan Rauter en blijkbaar ook een betere acteur. Hij zocht Hitler in München op (wij weten niet, op welke datum, maar Hitler heeft tot 23 november op de Obersalzberg vertoefd) en deed deze, zo schreef Seyss-Inquart eind mei '43 aan Himmler, *‘den Vorschlag, die Tür anders herum zu machen.’*² Mèt drs. N. K. C. A. in 't Veld menen wij die op zichzelf nogal duistere woorden aldus te moeten interpreteren: begin oktober was besproken of men Mussert een regering zou laten vormen om dan te *eindigen* met Nederlands inlijving bij Duitsland – nu werd besproken of men op de een of andere wijze met die inlijving zou *beginnen* en dus ook Mussert zou laten vallen. *‘Aber Sie wissen’*,

¹ Brief, 14 nov. 1942, van Rauter aan Himmler (a.v., 2445-47). ² Brief, 29 mei 1943, van Seyss-Inquart aan Himmler (a.v. 1994-98).